

Z ORZECZNICTWA

Sylwia Durczak-Żochowska

Glosa do postanowienia SN z dnia 28 września 2006 r., sygn. I KZP 23/06¹

Instytucje zezwolenia na opuszczenie zakładu karnego (art. 141a k.k.w.) i przerwy w wykonaniu kary pozbawienia wolności (art. 153 k.k.w.) nie dotyczą pobytu osoby umieszczonej w odpowiednim zakładzie psychiatrycznym (art. 94 k.k.).

Sąd Okręgowy w B. postanowieniem z dnia 14 czerwca 2006 r. przedstawił Sądowi Najwyższemu do rozpoznania zagadnienie prawne wymagające zasadniczej wykładni: „Czy wobec sprawcy umieszczonego w odpowiednim zakładzie psychiatrycznym na mocy art. 94 § 1 k.k. można zastosować *per analogiam* instytucję przerwy w karze pozbawienia wolności udzieloną na podstawie art. 153 § 2 k.k.w. oraz instytucję zezwolenia na czasowe opuszczenie zakładu karnego na podstawie art. 141a § 1 k.k.w.?”. Postanowieniem z dnia 28 września 2006 r. (sygn. I KZP 23/06) Sąd Najwyższy odmówił podjęcia uchwały, jednakże w obszernym uzasadnieniu sformułował wskazówki dotyczące rozstrzygnięcia tej kwestii.

Sąd Okręgowy, motywując swoje stanowisko, wskazał, że jakiegokolwiek przepisy kodeksu karnego wykonawczego nie przewidują – ani wprost, ani pośrednio – możliwości udzielania internowanemu, w trakcie wykonywania środka zabezpieczającego orzeczonego na podstawie art. 94 k.k., przerwy i czasowego zezwolenia na opuszczenie zamkniętego zakładu psychiatrycznego, ograniczając zastosowanie obu tych instytucji do osób odbywających karę pozbawienia wolności, to jednak brak takich regulacji prawnych nie jest celowym zamierzeniem ustawodawcy, ale stanowi lukę w prawie. Jej wypeł-

¹ OSNKW 2006, nr 11, poz. 100.

nienie „wydaje się możliwe poprzez zastosowanie wobec internowanego – przez analogię ustawową (*analogia legis*) – przepisów art. 153 § 1 k.k.w. i art. 141 a k.k.w.”. Zdaniem tego Sądu byłoby to realizacją zasady poszanowania godności ludzkiej skazanego, określonej w art. 4 § 1 k.k.w. Sąd Okręgowy powołał się również na sprzeczność orzeczenia Sądu Rejonowego z treścią § 1 ust. 1 pkt 7 regulaminu porządkowego szpitala w C., który to przepis uprawnia pacjentów, przebywających na Oddziale Ogólnopsychiatrycznym tego szpitala, do korzystania z możliwości jego opuszczenia na kilka godzin (tzw. wolnych wyjść) i przepustek kilkudniowych – po uzgodnieniu tego z lekarzem.

Zanim przedstawione zostaną szczegółowe rozważania dotyczące zagadnienia, o którym mowa powyżej, swego rodzaju zdefiniowania wymagał zakres problemów wymagających rozważenia. Należało je zacząć od treści dyspozycji art. 153 § 2 k.k.w.

Institucja przerwy w wykonaniu kary pozbawienia wolności jest szczególną instytucją postępowania wykonawczego, stosowaną, gdy istnieją ważne przyczyny dotyczące skazanego². Przerwa w odbywaniu kary pozbawienia wolności jako odstępstwo od zasady bezzwłocznego i ciągłego jej wykonywania może być udzielona jedynie z uwzględnieniem wąsko rozumianych przesłanek ustawowych, a to ważnych względów zdrowotnych, rodzinnych lub osobistych (art. 153 § 2 k.k.w.)³. Takie sformułowanie art. 153 § 2 k.k.w. – względy zdrowotne, rodzinne, osobiste – należy do kategorii ocen, warunki te mają charakter klauzuli generalnej. Nie można zatem enumeratywnie wymienić wszystkich sytuacji, które uzasadniać będą w oparciu o te przesłanki udzielenie przerwy w wykonywaniu kary⁴.

Stosownie do treści art. 141a § 1 k.k.w, w wypadkach szczególnie ważnych dla skazanego można mu zezwolić na opuszczenie zakładu karnego, na czas nieprzekraczający 5 dni, w miarę potrzeby pod konwojem funkcjonariusza Służby Więziennej lub w asyście innej osoby godnej zaufania. W doktrynie wskazuje się, że powyższe zezwolenie jest realizacją zasady poszanowania godności ludzkiej skazanego, o której mowa w przepisie art. 4 § 1 k.k.w.⁵. Pojęcie godności ludzkiej skazanego w rozumieniu tego ostatniego

² Zob. postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 17 listopada 2003 r., II AKz 569/03, KZS nr 2003, nr 11, poz. 37.

³ Zob. postanowienie Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 8 lutego 2006 r., II AKzw 72/06, LEX nr 179030; postanowienie Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 18 stycznia 2006 r., II AKzw 871/05, LEX nr 168028; postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 1 października 2003 r., II AKz 460/03, KZS 2003, nr 10, poz. 15; postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 14 marca 2001 r., II AKz 69/01, OSA 2002, nr 1, poz. 11.

⁴ Por. R. Skobejko, Przerwa w odbywaniu kary, *Nowe Prawo* 1970, nr 9, s. 1331; T. Szymanowski, Z. Świda, *Kodeks karny wykonawczy. Komentarz. Ustawy dodatkowe. Akty wykonawcze*, Warszawa 1998, s. 350–351.

⁵ K. Postulski, (w:) Z. Hołda, K. Postulski, *Kodeks karny wykonawczy. Komentarz*, Gdańsk 2005, s. 58–70 oraz 479.

przepisu oznacza godność osobową, czyli cechę przyrodzoną, przysługującą każdemu człowiekowi, niezbywalną i niestopniowalną⁶, jest ona tożsama z pojęciem człowieczeństwa⁷. Na poszanowanie godności ludzkiej powoływał się także Sąd Okręgowy w uzasadnieniu przedstawionego zagadnienia prawnego.

Stanowisko Sądu Najwyższego, odrzucające pogląd o istnieniu luki w prawie wobec braku w kodeksie karnym wykonawczym przepisów pozwalających na udzielenie osobom umieszczonym w zakładzie psychiatrycznym na mocy art. 94 § 1 k.k. przerwy w stosowaniu tego środka zabezpieczającego, czy też zezwolenia na czasowe opuszczenie zakładu i wywodzący stąd potrzebę jej wypełnienia oraz zastosowania wobec internowanego przez analogię ustawową przepisów dotyczących przerwy w karze pozbawienia wolności i zezwolenia na czasowe opuszczenie zakładu, zasługuje na aprobatę.

Przed wszystkim kodeks karny wykonawczy nie zna instytucji przerwy wobec sprawców umieszczonych w zakładzie psychiatrycznym na podstawie art. 94 § 1 k.k. czy zezwolenia na czasowe opuszczenie takiego zakładu przez osoby w nim umieszczone. Ustawodawca *expressis verbis* takich sytuacji nie przewidział.

Przepisy normujące przerwę czy zezwolenie nie mają zastosowania wobec wyżej wymienionych osób – także w drodze *analogii legis*. Luką w prawie jest tylko taki brak regulacji, co do którego można racjonalnie twierdzić, iż nie jest przez ustawodawcę zamierzony⁸.

Słusznie wskazuje Sąd Najwyższy na obowiązywanie § 10 ust. 4 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 10 sierpnia 2004 r. w sprawie wykazu zakładów psychiatrycznych i zakładów leczenia odwykowego przeznaczonych do wykonywania środków zabezpieczających oraz składu, trybu powoływania i zadań komisji psychiatrycznej do spraw środków zabezpieczających⁹, wydanego na podstawie delegacji ustawowej zawartej w art. 201 § 4 k.k.w. Przepis ten nakazuje stosowanie w zakładach dysponujących warunkami podstawowego zabezpieczenia przepisów regulaminu, który może przewidywać udzielenie przez kierownika tego zakładu na określonych w tym regulaminie warunkach przepustek osobom internowanym. W tej sytuacji w ogóle nie można mówić o istnieniu luki w prawie. Nie wolno bowiem interpretować prawa w sposób prowadzący do luk¹⁰.

⁶ M. Ossowska, Normy moralne. Próba systematyzacji, Warszawa 1970, s. 53.

⁷ M. Porowski, A. Rzepliński, Uwięzienie i wartości, Studia Prawnicze 1987, nr 3, s. 99 i nast.

⁸ Zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 maja 2001 r., WA 15/01, OSNKW 2001, nr 9–10, poz. 81.

⁹ Dz. U. z 2004 r., Nr 179, poz. 1854 ze zm.

¹⁰ L. Morawski, Wykładnia w orzecznictwie sądów, Toruń 2002, s. 189.

Z kolei przepisy dotyczące udzielania przerwy należą do norm o charakterze szczególnym i jako takie nie mogą podlegać wykładni rozszerzającej. Trafnie SN w uzasadnieniu podniósł, że brak ustawowej możliwości zastosowania wobec sprawców umieszczonych w zakładzie psychiatrycznym na podstawie art. 94 § 1 k.k. tytułem środka zabezpieczającego przerwy w wykonywaniu internowania nie wynika z zaistnienia – w tym zakresie – luki w prawie, ale stanowi zamierzone działanie ustawodawcy. Uwarunkowane jest to przede wszystkim istotą i celem tych środków.

Umieszczenie „w odpowiednim zakładzie psychiatrycznym” dotyczyć może wyłącznie sprawcy czynu zabronionego o znacznej społecznej szkodliwości¹¹, który czynu tego dopuścił się w stanie niepoczytalności, o której mowa w art. 31 § 1 k.k., i jednocześnie zachodzi wysokie prawdopodobieństwo, że ponownie popełni taki czyn¹². Do przyczyn stosowania tego środka zabezpieczającego należy niebezpieczeństwo grożące ze strony sprawcy, związane ściśle z jego stanem psychicznym. Przepis art. 94 k.k. dotyczy wyłącznie całkowicie niepoczytalnych, w stosunku do których znajduje zastosowanie art. 31 § 1 k.k. Z powodu niedorozwoju umysłowego, choroby psychicznej lub innego zakłócenia czynności psychicznych, osoby te nie były w stanie w chwili czynu rozpoznać jego znaczenia lub pokierować swoim postępowaniem, w związku z czym nie można im przypisać winy w rozumieniu art. 9 k.k. To zaś wyłącza odpowiedzialność karną¹³. Przepis art. 94 § 1 k.k. wymaga, aby sprawca popełnił czyn zabroniony o znacznej społecznej szkodliwości. Słusznie Sąd Apelacyjny w Krakowie w postanowieniu z dnia 12 listopada 2002 r.¹⁴ uznał, że skoro bez wysokiej szkodliwości społecznej czynu zabronionego nie można stosować środków zapobiegawczych, to stosując

¹¹ Tak zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 listopada 2002 r., III KKN 269/01, LEX nr 56868.

¹² P. Hofmański, L. K. Paprzycki, (w:) M. Bojarski, M. Filar, W. Filipkowski, O. Górniok, P. Hofmański, M. Kalitowski, A. Kamieński, L. K. Paprzycki, E. Pływaczewski, W. Radecki, Z. Sienkiewicz, Z. Siwik, R. A. Stefański, L. Tyszkiewicz, A. Wąsek, L. Wilk, Kodeks karny. Komentarz, Warszawa 2006, s. 349. Sformułowanie „taki” oznacza czyn zabroniony o znacznej szkodliwości społecznej, w konsekwencji ani „drobne” ani „średnie” przestępstwo ani prawdopodobieństwo popełnienia nawet poważnego czynu zabronionego, które „nie jest wysokie”, nie uzasadniają umieszczenia sprawcy w zamkniętym zakładzie; zob. E. Bieńkowska, (w:) E. Bieńkowska, B. Kunicka-Michalska, G. Rejman, J. Wojciechowska, Kodeks karny. Część ogólna, Warszawa 1999, s. 1257; Z. Cwiąkański, (w:) G. Bogdan, Z. Cwiąkański, P. Kardas, J. Majewski, J. Raglewski, M. Szewczyk, W. Wróbel, A. Zoll, Kodeks karny. Część ogólna. Komentarz do art. 1–116 kodeksu karnego, Kraków 2004, s. 1261 oraz 1272–1273.

¹³ E. Bieńkowska, (w:) E. Bieńkowska, B. Kunicka-Michalska, G. Rejman, J. Wojciechowska, Kodeks karny. Część ogólna..., *op. cit.*, s. 1257; por. Z. Cwiąkański, (w:) G. Bogdan, Z. Cwiąkański, P. Kardas, J. Majewski, J. Raglewski, M. Szewczyk, W. Wróbel, A. Zoll, Kodeks karny. Część ogólna..., *op. cit.*, s. 1262.

¹⁴ II AKz 448/02, KZS 2002, nr 11, poz. 9.

je, należy ocenić stopień owej szkodliwości, zatem wykazać, dlaczego uznaje się, iż jest on wyższy niż w przypadku „zwykłego” przestępstwa. Zaniechanie tego bądź upozorowanie powtórzeniem słów ustawy nie jest wystarczające. Warunkiem kumulatywnym umieszczenia sprawcy w zamkniętym zakładzie psychiatrycznym obok znacznego stopnia społecznej szkodliwości jest „wysokie prawdopodobieństwo, że popełni taki czyn ponownie”. Oznacza to – według trafnego poglądu Sądu Apelacyjnego w Krakowie, wyrażonego w tezie wyżej cytowanego postanowienia – że ocena stopnia prawdopodobieństwa ponownego popełnienia czynu zabronionego przez sprawcę o zniesionej poczytalności nie sprowadza się jedynie do zagadnień zdrowia psychicznego, a to perspektyw wyleczenia sprawcy, ale powinna obejmować całokształt okoliczności umożliwiających popełnienie czynu tego samego rodzaju¹⁵. Powyższe względy uzasadniają brak określania z góry czasu pobytu w zakładzie psychiatrycznym (art. 94 § 2 k.k.), gdyż z góry nie można ocenić skuteczności zabiegów, podejmowanych przez personel medyczny i reagowania na nie przez internowanego¹⁶. Jeśli w trakcie wykonania tego środka zabezpieczającego ustąpi przesłanka, będąca podstawą jego orzeczenia, dalsze pozostawanie sprawcy w zakładzie psychiatrycznym nie będzie konieczne¹⁷ i sąd orzeka niezwłoczne jego zwolnienie (art. 94 § 2 k.k.). Tryb wykonywania tego środka zabezpieczającego określają przepisy art. 200–204 k.k.w.¹⁸. Z powyższego jednoznacznie wynika, że umieszczenie sprawcy w odpowiednim zakładzie psychiatrycznym na mocy art. 94 § 1 k.k.

¹⁵ Podobne stanowisko zajął Sąd Apelacyjny w Katowicach w postanowieniu z dnia 18 kwietnia 2001 r., (II AKz 180/01, OSA 2001, nr 10, poz. 64), gdzie wskazano, iż dla prawidłowej oceny stopnia prawdopodobieństwa popełnienia przez sprawcę ponownie czynu zabronionego o znacznym stopniu społecznej szkodliwości niezbędne jest, poza specjalistyczną opinią biegłych lekarzy psychiatrów, wypowiedzianych się w tej kwestii, dokonanie analizy tego prawdopodobieństwa, z uwzględnieniem dotychczasowej linii życia sprawcy, jego uprzedniej karalności oraz obecnej sytuacji życiowej, połączonej z prognozowaniem możliwości zaistnienia okoliczności i warunków, sprzyjających zaprzestaniu leczenia i ewentualnością popełnienia przestępstwa. Zawężenie oceny wyłącznie do oceny dokonanej przez lekarzy psychiatrów nie jest pełną oceną istniejącej prognozy, na którą, poza stanem zdrowia, nakładają się także inne czynniki życiowe oraz społeczne.

¹⁶ Por. K. Buchała, (w:) K. Buchała, A. Zoll, Kodeks karny. Część ogólna. Komentarz do art. 1–116 kodeksu karnego, Kraków 1998, s. 578.

¹⁷ Ustanie przyczyny wiąże się albo z pozytywnym przebiegiem okresu leczenia, albo wystąpieniem innych pogarszających stan zdrowia dolegliwości lub też z osiągnięciem przez sprawcę podeszłego wieku, który uniemożliwia mu ponowne popełnienie poważnego czynu zabronionego. Tak, zob. Z. Cwiakalski, (w:) G. Bogdan, Z. Cwiakalski, P. Kardas, J. Majewski, J. Raglewski, M. Szewczyk, W. Wróbel, A. Zoll, Kodeks karny. Część ogólna..., *op. cit.*, s. 1274.

¹⁸ P. Hofmański, L. K. Paprzycki, (w:) M. Bojarski, M. Filar, W. Filipkowski, O. Górniok, P. Hofmański, M. Kalitowski, A. Kamieński, L. K. Paprzycki, E. Pływaczewski, W. Radecki, Z. Sienkiewicz, Z. Siwik, R. A. Stefański, L. Tyszkiewicz, A. Wąsek, L. Wilk, Kodeks karny. Komentarz, Warszawa 2006, s. 352.

stanowi obligatoryjny, leczniczy środek zabezpieczający o charakterze izolacyjnym¹⁹. Celem stosowania tego środka jest zatem leczenie sprawcy oraz zapobieganie popełnieniu przez niego kolejnego przestępstwa poprzez izolację takiej osoby od społeczeństwa²⁰. Funkcję umieszczenia w zakładzie psychiatrycznym jako środka zabezpieczającego ustawodawca wyraził wprost w art. 202 k.k.w., zgodnie z którym sprawcę, wobec którego wykonywany jest środek zabezpieczający, obejmuje się odpowiednim postępowaniem leczniczym, terapeutycznym i rehabilitacyjnym, a także resocjalizacyjnym, którego celem jest poprawa stanu jego zdrowia i zachowania, w stopniu umożliwiającym powrót do życia w społeczeństwie i dalsze leczenie w warunkach poza zakładem²¹. Z kolei karę pozbawienia wolności orzeka się na z góry oznaczony w wyroku czas, a także – jak słusznie zauważa Sąd Najwyższy w uzasadnieniu komentowanego postanowienia – ma ona, w przeciwieństwie do środka zabezpieczającego, o którym mowa w art. 94 § 1 k.k., charakter m.in. represyjny. Ponadto, w przypadku spełnienia warunków określonych w art. 94 § 1 k.k., sąd jest obowiązany orzec umieszczenie sprawcy w odpowiednim zakładzie psychiatrycznym, natomiast w razie popełnienia przez sprawcę danego czynu zabronionego, sąd wymierza karę, uwzględniając tzw. dyrektywy sądowego wymiaru kary²².

Przerwa stanowi jedną z najdalej idących form wstrzymania wykonania kary pozbawienia wolności²³. Stosownie do treści art. 203 § 1 k.k.w., sąd orzeka w przedmiocie uchylenia środka zabezpieczającego i zwolnienia z tego zakładu na podstawie opinii o aktualnym stanie zdrowia sprawcy. Trafnie Sąd Najwyższy wskazuje, że na jej podstawie w szczególności wyprowadza się prognozę co do zachowania sprawcy na wolności, a w razie jej nietrafności, możliwe jest ponowne umieszczenie go w zamkniętym zakładzie psychiatrycznym i to niezależnie od tego, czy popełnił nowy czyn zabroniony²⁴. Powyższe uzasadnia, że wobec osoby przebywającej w zamkniętym zakładzie psychiatrycznym (art. 94 § 3 k.k.) nie jest dopuszczalne stosowanie *per analogiam* instytucji przerwy w odbywaniu kary pozbawienia wolności. Udzielenie jej bowiem musiałaby poprzedzać taka zmiana stanu

¹⁹ Por. E. Bieńkowska, (w:) E. Bieńkowska, B. Kunicka-Michalska, G. Rejman, J. Wojciechowska, Kodeks karny..., *op. cit.*, s. 1257.

²⁰ Trafnie podkreślał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 30 stycznia 1975 r. (II KR 268/74, OSNKW 1975, nr 5, poz. 54), iż na celowość stosowania środka zabezpieczającego przewidzianego w art. 100 § 1 k.k. (obecnie art. 94 § 1 k.k.) wpływa przede wszystkim charakter i wielkość szkód realnie grożących porządkowi prawnemu w razie niezastosowania wobec sprawcy wspomnianego środka.

²¹ E. Bieńkowska, (w:) E. Bieńkowska, B. Kunicka-Michalska, G. Rejman, J. Wojciechowska, Kodeks karny..., *op. cit.*, s. 1261.

²² Zob. art. 53 k.k. i nast.

²³ K. Postulski, (w:) Z. Hołda, K. Postulski, Kodeks karny wykonawczy. Komentarz, Gdańsk 2005, s. 511.

²⁴ Zob. uchwała SN z dnia 22 listopada 2002 r., I KZP 38/02, OSNKW 2003, nr 1–2, poz. 3.

zdrowia sprawcy, która skutkowałaby koniecznością uchylenia stosowania wobec niego tego środka, a w konsekwencji orzeczenie takiej przerwy byłoby bezprzedmiotowe. Nie mogłoby bowiem dojść do udzielenia przerwy, czyli wstrzymania stosowania środka zabezpieczającego, skoro wcześniej ten sam środek został już uchylony.

Zmiany dokonane ustawą z dnia 24 lipca 2003 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny wykonawczy i niektórych innych ustaw²⁵, która to – jak słusznie zauważył Sąd Najwyższy w uzasadnieniu komentowanego postanowienia – w istotnym stopniu wpłynęła na treść rozdziału XIII k.k.w., miały na uwadze warunki z art. 31 ust. 3 Konstytucji i czyniący im zadość art. 4 § 2 k.k.w., czyli przepisy, na które powołał się Sąd Okręgowy. Wynika to wprost z przesłedzenia całego procesu legislacyjnego tej ustawy nowelizacyjnej. Według stanowiska Rządu wobec prezydenckich projektów ustaw: o zmianie ustawy – Kodeks karny, ustawy – Przepisy wprowadzające Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (druk nr 181), o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego, ustawy – Przepisy wprowadzające Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (druk nr 182), o zmianie ustawy – Kodeks karny wykonawczy oraz niektórych innych ustaw (druk nr 183) z dnia 25 marca 2002 r.²⁶, a także ze stanowiska Rządu wobec poselskich projektów ustaw: Kodeks karny (druk nr 387), o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego, ustawy – Przepisy wprowadzające Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (druk nr 388) oraz o zmianie ustawy – Kodeks karny wykonawczy oraz niektórych innych ustaw (druk nr 389) z dnia 5 lipca 2002 r.²⁷, ta kompleksowa zmiana wymienionych ustaw była związana z koniecznością przeniesienia unormowań dotyczących m.in. wykonywania kary pozbawienia wolności, tymczasowego aresztowania i środków zabezpieczających, związanych z umieszczeniem sprawcy w zakładzie zamkniętym z rozporządzeń Ministra Sprawiedliwości do k.k.w. Bowiem zgodnie z art. 31 ust. 3 Konstytucji, wszelkie ograniczenia w zakresie korzystania przez obywateli z konstytucyjnych praw i wolności mogą być ustanowione jedynie w ustawie, nie zaś w aktach rangi podstawowej. Zatem, skoro ustawodawca zajmował się kwestią unormowań dotyczących wykonywania środków zabezpieczających przy tej nowelizacji, nie zawarł zaś norm dopuszczających wobec sprawcy umieszczonego w odpowiednim zakładzie psychiatrycznym na mocy art. 94 § 1 k.k. stosowania instytucji przerwy w karze pozbawienia wolności udzieloną na podstawie art. 153 § 2 k.k.w., to świadczy to o tym, iż takiej możliwości nawet *per analogiam* nie ma. Co prawda, uzasadnienia projektów zmian k.k.w. stanowią dokument wyrażający wolę projektodawcy, nie zaś ustawodawcy, i z ostrożnością należy formułować wnio-

²⁵ Dz. U. z 2003 r., Nr 142, poz. 1380.

²⁶ Stanowisko dostępne na stronach internetowych www.gov.pl.

²⁷ Stanowisko dostępne na ww. stronach.

ski na ich podstawie, to jednak zawsze uzasadnienie projektu ustawy, a zwłaszcza kodeksu, stanowiło i będzie stanowić istotną wskazówkę interpretacyjną²⁸. Uwzględniając powyższe, warto zauważyć, że regulując tak istotne instytucje, jak wykonywanie kar pozbawienia wolności i środków zabezpieczających, ustawodawca z pewnością działał świadomie i nie dopuściłby do powstania luki w prawie. Zgodnie z zasadą *lege non distinguente nec nostrum est distinguere* należy zaaprobować nie tylko to, że racjonalny ustawodawca nie mówi niczego bez potrzeby, ale także przyjąć to, czego nie powiedział²⁹. Zaś w przypadku, gdy prawodawca świadomie nie uregulował pewnych kwestii, nie można mówić o luce, gdyż w tej sytuacji brak regulacji musi być traktowany jako regulacja negatywna. Mamy wówczas do czynienia nie z luką rzeczywistą, ale z luką pozorną (ocenną)³⁰. Trafnie Sąd Najwyższy w uzasadnieniu komentowanego postanowienia uznał za pozorną lukę wskazaną przez Sąd Okręgowy, nie uwzględniono bowiem istoty i celu stosowania środków zabezpieczających.

Konkludując należy zatem stwierdzić, że zapatrywanie Sądu Najwyższego wyrażone w uzasadnieniu głosowanego postanowienia w przedmiocie tego, czy wobec sprawcy umieszczonego w odpowiednim zakładzie psychiatrycznym na mocy art. 94 § 1 k.k. można zastosować *per analogiam* instytucję przerwy w karze pozbawienia wolności udzieloną na podstawie art. 153 § 2 k.k.w. oraz instytucję zezwolenia na czasowe opuszczenie zakładu karnego na podstawie art. 141a § 1 k.k.w., znajduje oparcie w obowiązujących przepisach.

²⁸ Por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 18 listopada 1998 r., I KZP 16/98, OSNKW 1998, nr 11–12, poz. 48; L. M o r a w s k i, Wykładnia w orzecznictwie sądów, Toruń 2002, s. 192.

²⁹ Tamże, s. 192.

³⁰ *Ibidem*, s. 193; zob. uchwały Sądu Najwyższego z dnia 9 lipca 1992 r., I PZP 36/92, OSNC 1992, nr 10, poz. 182 oraz z dnia 11 października 1991 r., III CZP 37/91, OSNC 1992, nr 4, poz. 50.